

PREMI BERNAT CAPÓ

Els valencians d'Algèria (1830-1902). Memòria i patrimoni d'una comunitat emigrada és un estudi sobre la presència valenciana dins de l'excolònia francesa d'Algèria. Així mateix reivindica el patrimoni cultural que la comunitat que emigrà a aquell país ha aportat al poble valencià. Està basat principalment en entrevistes realitzades a persones que d'una manera o d'altra han conegut aquella realitat.

Tracta, per una banda, les característiques de l'emigració valenciana, vistes a través dels ulls dels seus protagonistes. Per què emigraren? Com s'hi adaptaren? Amb qui conviueren? En què treballaren? Com passaven el seu temps lliure? S'observarà de seguida que molts elements que s'exposen en aquest estudi es repeteixen en altres comunitats d'emigrants; com ocorre ara i act, entre nosaltres.

Àngela-Rosa Menages Menages (Hussein-Dey (Alger), 1957). És llicenciada en Filologia Romanica i en Filologia Catalana i acaba els cursos de Doctorat a la Universitat d'Alacant (1995). Treballa a l'IES la Malladeta de la Vila Joiosa com a professora de valencià.

Juan-Lluís Monjo Mascaró (Tarbena (Marina Baixa), 1968), és llicenciat en Filologia Clàssica, Filologia Catalana i Filologia Occitana. Actualment exerceix de professor d'ensenyament secundari a l'IES Mutxamel. S'ha dedicat a la investigació de la cultura popular, la dialectologia catalana i la història moderna i, a més de diversos articles editats en revistes especialitzades, és coautor de tres llibres. Forma part del grup de recerca de la cultura popular *Grup Alacant* i de l'equip redactor de la *Revista Valenciana de Folklore*.

ISBN 978-84-96187-60-3

9 788496 187603

ÍNDEX

Presentació	9
1. Memòria	21
1. Caracterització de l'emigració valenciana	23
1.1. Textos sobre la presència valenciana a Algèria	23
1.2. Per què i des de quan hi anaren?	25
Els motius socioeconòmics	26
Els motius polítics	36
1.3. La nostàlgia de les arrels perdudes	43
1.4. Adaptació a la nova vida	48
Elements afavoridors de l'adaptació	51
Elements que dificultaven l'adaptació	58
Problema de comunicació	59
Les vivències d'una criada novella	60
Xoc de costums	61
1.5. On s'assentaren?	62
La ciutat d'Alger	66
1.6. A què es dedicaren?	70
L'agricultura	73
Les pedreres	82
Els espartenyers	84
Els fornors i els pastissers	85

Els mariners	87
Els torroners.....	90
Els gelaters	91
Els canterers	93
El paper de les dones.....	94
1.7. Quins eren els seus entreteniments?.....	102
La passió per la mar.....	103
El contacte amb la naturalesa	105
L'esport	106
Les societats recreatives.....	107
Els bars, el ritual de la quémia.....	110
Els cinemes	112
El passeig	113
El ball	113
Les diversions de les dones del servei domèstic	114
1.8. Amb qui convisqueren? Quina imatge tenien d'ells?	119
Els francesos.....	119
Els <i>moros</i>	119
Els jueus.....	120
Els europeus.....	121
Creació d'uns estereotips.....	122
II. Patrimoni	139
2. Els costums dels valencians d'Algèria.....	141
2.1. La vida del carrer. Els venedors ambulants.....	141
Els venedors de <i>calentita</i>	141
Els venedors de faves bullides	143
Els venedors de figues de pala.....	143
Els venedors de neules.....	143
Els venedors de sandvitx.....	144
Els <i>iaouleds</i>	145
Els oliers	145
El venedor de torrat, cacau i tramussos.....	146
Els lleters.....	146
Els balladors ambulants.....	147
Altres venedors.....	147

2.2. El calendari anual festiu.....	148
La Candelària.....	149
Carnestoltes.....	150
El Diumenge de Rams.....	151
La Setmana Santa.....	151
Pasqua.....	152
L'Ascensió.....	155
El Corpus.....	156
Sant Joan.....	158
El 15 d'agost.....	159
Nadal.....	161
Cap d'Any.....	163
Els Reis.....	163
I què podem dir de les festivitats musulmanes i jueves?.....	163
2.3. Els jocs infantils.....	167
2.4. La literatura de tradició oral.....	173
Gèneres menors.....	173
Cançoners.....	174
Els contes populars.....	184
Les llegendes.....	188
2.5. Els menjars.....	190
3. La llengua.....	199
La presència del valencià.....	200
El contacte amb les altres llengües.....	204
El <i>patuet</i> valencià.....	210
El pataouète o francès del nord d'Àfrica.....	214
Conclusions.....	220
Vocabulari.....	222
Annex.....	224
Fonts bibliogràfiques.....	244

